

Оподаткування прибутку, отриманого фізичними особами від інвестицій в інвестиційні фонди

Важлива примітка до відповідей: варто врахувати те, що у зв'язку з відсутністю практики застосування норм Податкового Кодексу України, відповіді на нижчезазначені запитання мають суб'єктивний характер розуміння загального законодавства ТОВ «КУА «ОТП Капітал», і тому відповіді можуть бути змінені по мірі надходження додаткових роз'яснень від ДПА. Нижчезазначені роз'яснення і висновки є поглядом ТОВ «КУА «ОТП Капітал», і не мають сприйматись як джерело останньої інстанції або керівництво до будь-яких дій. ТОВ «КУА «ОТП Капітал» не несе відповідальності за інше роз'яснення нижчезазначених питань зі сторони ДПА.

Визначення термінів.

ПКУ – Податковий Кодекс України.

ДПА – державна податкова адміністрація України.

КУА – компанія з управління активами.

ЦП – цінні папери.

Податковий агент – юридична особа або фізична особа, або представництво нерезидента (юридична особа), яке зобов'язане нараховувати, утримувати і сплачувати податок з доходів фізичних осіб до бюджету від імені та за рахунок платника податку, вести податковий облік і надавати податкову звітність в податкові органи, за порушення чого, несе відповідальність згідно з Податковим Кодексом.

Інвестиційний прибуток – розраховується як позитивна різниця між доходом, отриманим інвестором від продажу цінних паперів і вартості витрат, понесених від їх придбання.

Інвестиційний актив - пакет цінних паперів, деривативів чи корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах, випущені одним емітентом, а також банківські метали, придбані у банку незалежно від місця їх подальшого продажу.

Пакет цінних паперів - окремих цінний папір, фондовий та товарний дериватив, а також сукупність ідентичних цінних паперів чи фондових та товарних деривативів

Ідентичний цінний папір - цінні папери, випущені одним емітентом за тотожними умовами емісії, виплати доходу, викупу чи погашення.

Питання	Відповідь
Хто повинен подавати декларацію про доходи і сплачувати податок з доходів фізичних осіб, в т.ч. від інвестицій в інвестиційні фонди?	Облік фінансових результатів операцій з інвестиційними активами ведеться інвестором самостійно , окремо від інших доходів і витрат (п. 170.2.1. ст. 170 ПКУ). Оподаткуванню підлягає загальний річний дохід, в тому числі інвестиційний прибуток від операцій з цінними паперами інвестиційних фондів. Податок з отриманого інвестиційного прибутку, утримується та сплачується до бюджету податковим агентом тільки у разі виплати (нарахування) доходу на користь інвестора – нерезидента. Крім того податковим агентом платника податку, який здійснює операції з інвестиційним и активами з використанням послуг професійного торговця цінними паперами, включаючи банк, є такий професійний торговець (п. 170.2.9. ст. 170 ПКУ). Інвестор має зобов'язання зобов'язання подати річну декларацію до органу податкової служби, в якому він стоїть на обліку, у будь-якому випадку, незалежно від того отримав він інвестиційний прибуток чи збиток, та незалежно від того, якщо податок з доходів інвестора був вже сплачений податковим агентом (ст. 36, ст. 49 и 170.2.2. ПКУ).
Коли інвестор повинен подати декларацію про доходи і сплатити податок з доходів фізичних осіб, в т.ч. від інвестицій в інвестиційні	Інвестор повинен самостійно, до 1 травня року, що настає за звітним (п. 49.18.4 ПКУ), подати в податковий орган за місцем проживання річну податкову декларацію, і до 1 серпня року, що настає за звітним (п.179.7. ст.179 ПКУ) сплатити суму зобов'язань з податку на дохід, зазначену ним в податковій декларації.

фонди?	
<p>В якому розмірі клієнт має сплатити податок з доходів фізичних осіб щодо прибутку від інвестицій в інвестиційні фонди?</p>	<p>До 31.12.2011 р. оподаткування резидентів та нерезидентів буде здійснюватись відповідно до вимог до п. 167.1. ст. 167 НКУ :</p> <p><i>«Ставка податку становить 15 відсотків бази оподаткування щодо доходів, одержаних (крім випадків, визначених у пунктах 167.2 - 167.4 цієї статті), у тому числі, але не виключно у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які виплачуються (надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами; виграшу у державну та недержавну грошову лотерею, виграш гравця (учасника), отриманий від організатора азартної гри.</i></p> <p><i>У разі якщо загальна сума отриманих платником податку у звітному податковому місяці доходів, зазначених у абзаці першому цього пункту, перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, ставка податку становить 17 відсотків суми перевищення з урахуванням податку, сплаченого за ставкою, визначеною в абзаці першому цього пункту.»</i></p> <p><u>Оподаткування прибутку детальніше відбувається за наступною процедурою:</u> ставка податку складає 15% від інвестиційного прибутку у разі якщо він не перевищує 10-кратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої станом на 1 січня звітного року (на 2011 рік 10 мін. з.п. = 9410 грн.), а у разі якщо сума прибутку перевищить вищезазначений розмір, то така сума перевищення буде оподатковуватись за ставкою 17% (як приклад, у разі прибутку 10 000 грн., податок з цієї суми поділиться на дві частини: із 9410 грн. – 15%, а із суми 590 грн. – 17%).</p> <p>Починаючи з 01.01.2012 р. оподаткування резидентів та нерезидентів буде здійснюватись відповідно до п. 167.2. ст. 167 НКУ :</p> <p><i>«Ставка податку становить 5 відсотків бази оподаткування щодо доходу, нарахованого як:</i></p> <p><i>дохід, який виплачується компанії, що управляє активами інституту спільного інвестування, на розміщені активи відповідно до закону, включаючи дохід, що виплачується (нараховується) емітентом внаслідок викупу (погашення) цінних паперів інституту спільного інвестування, відповідно до закону, який визначається як різниця між сумою, отриманою від викупу, та сумою коштів або вартістю майна, сплаченою платником податку продавцю (у тому числі емітенту) у зв'язку з придбанням таких цінних паперів, як компенсація їх вартості»</i></p> <p>Ставка податку на дохід може бути іншою для нерезидентів якщо таке передбачено міжнародними договорами та нерезидентом надано до його податкового агента документи передбачені законодавством (згідно з п. 103.2, п.103.4 ст 103, п.167.1 ст.167, п.170.10.1 ст. 170 і п. 164.2.9. ст. 164 ПКУ).</p>
<p>Які документи необхідно подати в податкові органи для декларування доходів і сплати податку фізичною особою резидентом?</p>	<p>Для сплати податку з доходу фізичної особи від операцій з інвестиційними активами, інвестор подає до податкового органу за місцем проживання річну податкову декларацію.</p> <p>Декларація заповнюється самостійно інвестором або спільно з податковим інспектором на основі наступних документів (всі оригінали):</p> <ul style="list-style-type: none"> • паспорт; • ІНН; • договори купівлі-продажу цінних паперів інвестиційних фондів; • договір на відкриття рахунку в цінних паперах; • всі отримані від банку виписки по рахунку в цінних паперах (надаються клієнту при будь-яких операціях по рахунку в цінних паперах);

<p>Які витрати фізичної особи враховуються Податковими органами під час нарахування податку на доходу фізичних осіб щодо операцій купівлі-продажу цінних паперів ?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • банківські документи, що підтверджують оплату вартості цінних паперів або комісій пов'язаних із купівлею та продажем цінних паперів. <p>Важливо зберігати всі документи, пов'язані з купівлею/продажем цінних паперів і обслуговуванням рахунку в цінних паперах до (і після) моменту подання податкової декларації і сплати податку.</p> <p>Податкові органи враховують тільки документально підтвержені суми витрат на придбання цінних паперів (п. 170.2.2. ст. 170 ПКУ). Відповідно до п. 3.11. Розділу III Наказу Міністерства фінансів України №1484 від 22.11.2011 р. доходи за операціями з цінними паперами зменшуються на суму додаткових фактично сплачених витрат, що відповідно до законодавства здійснюються у зв'язку з отриманням такого доходу, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ винагорода (комісія) торговцю цінними паперами; ➢ біржовий збір відповідно до тарифів, затверджених фондовою біржею; ➢ вартість депозитарних послуг та/або послуг реєстроутримувача, затверджених відповідно депозитарною установою або реєстроутримувачем (уся сума таких витрат, здійснених у розрахунковому періоді); ➢ вартість банківських послуг, сплачених у зв'язку із здійсненням операцій з цінними паперами за тарифами, затвердженими банківською установою (уся сума таких витрат, здійснених у розрахунковому періоді). 						
<p>Чи можливо не подавати податкову декларацію у разі отримання доходу на території України від продажу цінних паперів?</p> <p>Сума доходу, котра не підлягає оподаткуванню фізичних осіб, в т.ч. від інвестицій в інвестиційні фонди?</p>	<p>Податкову декларацію необхідно подавати у разі отримання доходу чи збитків на території України (п. 179.1. та п. 179.5. ст. 179 ПКУ). Винятками коли податкова декларація може не подаватись є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у разі якщо дохід отримано виключно від податкових агентів (п. 179.2. ст. 179 ПКУ); - коли фізична особа за звітний рік отримала прибуток лише від інвестиційних активів та у сумі доходу, який не перевищує максимальну суму яка не підлягає оподаткуванню (п. 170.2.2, п. 170.2.8 ст. 170, п. 169.4.1. ст. 169 ПКУ); <p>У випадку, якщо інвестиційний прибуток, отриманий в результаті продажу цінних паперів, не перевищує місячний прожитковий мінімум діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помножений на 1.4 і округлений до найближчих 10 грн., то такий прибуток не включається до складу загального річного оподаткованого доходу і на нього не нараховується податок відповідно до п. 170.2.8. ст. 170 і п. 169.4.1. ст. 169, п. 164.2.9. ст. 164 ПКУ. В такому випадку, сума отриманого доходу не підлягає оподаткуванню та не включається до загального річного оподаткованого доходу, а платник податку не включає у декларацію до розрахунку загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами суму доходів та витрат на придбання таких інвестиційних активів (п. 170.2.8. ст. 170 ПКУ).</p> <table border="1" data-bbox="550 1624 1476 1937"> <tr> <td colspan="2">Розрахунок мінімальної суми інвестиційного прибутку, на яку не нараховується податок у 2011 та 2012 роках:</td> </tr> <tr> <td>Інвестиційний прибуток, отриманий у 2011 р.</td> <td>Інвестиційний прибуток, отриманий у 2012 р.</td> </tr> <tr> <td>Місячний прожитковий мінімум для працездатної особи на 01.01.2011р.= 941 грн. 941 грн.×1.4= 1317,4 грн. Після округлення до найближчих 10 грн. отримаємо - 1 320 грн.</td> <td>Місячний прожитковий мінімум для працездатної особи на 01.01.2012р.= 1 073 грн. 1 073 грн.×1.4= 1502,20 грн. Після округлення до найближчих 10 грн. отримаємо - 1 500 грн.</td> </tr> </table> <p>Приклад: Інвестор придбав інвестиційні сертифікати фонду ОТП Класичний у 2010 р. за 12 500 грн., а продав у 2011р. за 13 700 грн. Його прибуток від продажу інвестиційних сертифікатів фонду склав: 13 700 грн. - 12 500 грн. = 1 200 грн. Оскільки прибуток отриманий у 2011 році менше за</p>	Розрахунок мінімальної суми інвестиційного прибутку, на яку не нараховується податок у 2011 та 2012 роках:		Інвестиційний прибуток, отриманий у 2011 р.	Інвестиційний прибуток, отриманий у 2012 р.	Місячний прожитковий мінімум для працездатної особи на 01.01.2011р.= 941 грн. 941 грн.×1.4= 1317,4 грн. Після округлення до найближчих 10 грн. отримаємо - 1 320 грн.	Місячний прожитковий мінімум для працездатної особи на 01.01.2012р.= 1 073 грн. 1 073 грн.×1.4= 1502,20 грн. Після округлення до найближчих 10 грн. отримаємо - 1 500 грн.
Розрахунок мінімальної суми інвестиційного прибутку, на яку не нараховується податок у 2011 та 2012 роках:							
Інвестиційний прибуток, отриманий у 2011 р.	Інвестиційний прибуток, отриманий у 2012 р.						
Місячний прожитковий мінімум для працездатної особи на 01.01.2011р.= 941 грн. 941 грн.×1.4= 1317,4 грн. Після округлення до найближчих 10 грн. отримаємо - 1 320 грн.	Місячний прожитковий мінімум для працездатної особи на 01.01.2012р.= 1 073 грн. 1 073 грн.×1.4= 1502,20 грн. Після округлення до найближчих 10 грн. отримаємо - 1 500 грн.						

	мінімальну суму прибутку яка не підлягає оподаткуванню - 1 320 грн., в такому випадку на прибуток інвестора у 1200 грн. не нараховується податок з доходів фізичних осіб.
Які штрафи за несплату податку з доходів фізичних осіб, в т.ч. від інвестицій в інвестиційні фонди?	<p>За несвоєчасне подання або неподання податкової декларації про доходи, фізичні особи несуть відповідальність у розмірі 170 грн. за кожне несвоєчасне подання або неподання податкової декларації. Якщо протягом року платник податку вже був оштрафований, то за повторне порушення застосовується адміністративний штраф у розмірі 1020 грн. за кожне несвоєчасне подання або неподання податкової декларації (згідно зі ст. 120 ПКУ).</p> <p>З 01.01.2011 р. у разі порушення граничних термінів сплати податкових зобов'язань, згідно зі ст. 126 ПКУ, застосовуються штрафні санкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - затримка до 30 календарних днів включно, наступних після останнього дня сплати суми грошових зобов'язань, - у розмірі 10% погашеної суми податкового боргу; - затримка більше ніж 30 календарних днів включно, наступних після останнього дня сплати суми грошових зобов'язань, - у розмірі 20% погашеної суми податкового боргу; <p>Згідно з п. 129.1.2. ст.129 ПКУ пеня нараховується в день настання строку погашення податкового зобов'язання контролюючим органом або платником податку у випадку виявлення зниження податкового зобов'язання на суму такого зниження і за весь період зниження (в тому числі за період адміністративного та/або судового оскарження). Так, згідно з абз. 2 п 129.4. ст.129 ПКУ пеня, яка визначена підпунктом 129.1.2 пункту 129.1 цієї статті, нараховується з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день зниження. Зазначений розмір пені застосовується до всіх видів податків, зборів та інших грошових зобов'язань, окрім пені, яка нараховується за порушення строку розрахунку в сфері зовнішньоекономічної діяльності, яка встановлюється відповідним законодавством (п. 129.5. ПКУ).</p>
Які законодавчі акти регулюють процес сплати податку з доходів фізичних осіб, в т.ч. від інвестицій в інвестиційні фонди?	<ul style="list-style-type: none"> - Конституція України; - ПКУ, в тому числі розділ IV про сплату податку з доходів фізичних осіб (в тому числі ст. 103, п.120.1 ст.120, ст.126, ст.129, п.п. «е» п.160.1 ст.160, п.164.2.9 п.165.4.40, ст.165; п.167.1. та 167.2. ст.167, п.169.4.1. ст.169; п.170.10.1, п.170.2, п.п. «б» п.176.2. ст.176; п.п.170.2.1-170.2.9; п.7 підрозділ 10 розділ XX); - Листи і роз'яснення ДПА; - Положення Кабінету Міністрів України; - Міжнародні договори, погоджені з Верховною Радою України; - інші нормативні акти, які регулюють податкове законодавство.
Чи є ОТП Банк або КУА «ОТП Капітал» податковим агентом для інвесторів?	<p>До 01.01.2012 р. ОТП Банк та КУА «ОТП Капітал» не є податковими агентами для фізичних осіб резидентів України. КУА «ОТП Капітал» є податковим агентом тільки для фізичних осіб нерезидентів України, які не підтвердили своє резиденство України.</p> <p>Починаючи з 01.01.2012 р. торговець цінними паперами, є податковим агентом для фізичних осіб резидентів й нерезидентів України, відповідно до нової редакції п. 170.2.9. НКУ. Але враховуючи, що з 01.01.2012 року КУА «ОТП Капітал» здійснює викуп цінних паперів інвестиційних фондів напряму без участі ОТП Банку, як торговця цінними паперами, - ОТП Банк не вважається податковим агентом інвесторів, а КУА «ОТП Капітал» вважається податковим агентом лише для фізичних осіб нерезидентів України, які не підтвердили своє резиденство України.</p>
Чи повинні АТ «ОТП Банк» або КУА «ОТП Капітал» подавати інформацію до ДПА про сплачені доходи інвесторам?	У разі виплати доходу КУА «ОТП Капітал» фізичним особам на пряму, без участі торговця цінними паперами, КУА «ОТП Капітал» подає до ДПА інформацію про сплачені доходи інвесторам резидентам/нерезидентам України. В судовому порядку або за законним запитом ДПА чи іншого уповноваженого державного органу інформацію повинен надати будь-який учасник операції купівлі-продажу цінних паперів, в тому числі Банк або КУА «ОТП Капітал».
Як вчинити у випадку, коли протягом звітного	Якщо загальний фінансовий результат з цінними паперами інвестиційних фондів має негативне значення, тобто збиток, то його сума

року було отримано збиток від інвестицій в інвестиційні фонди?	переноситься на зменшення загального фінансового результату операцій з цінними паперами інвестиційних фондів наступних років до його повного погашення.
Яким чином здійснювати облік і оподаткування доходу фізичної особи, якщо протягом року було здійснено декілька операцій купівлі-продажу цінних паперів різних інвестиційних фондів?	Облік фінансових результатів операцій з цінними паперами інвестиційних фондів ведеться окремо від інших доходів і витрат. При цьому платник податку визначає інвестиційний прибуток за операціями з цінними паперами чи деривативами, що перебувають в обігу на організованому ринку цінних паперів, окремо від інвестиційного прибутку за операціями з цінними паперами чи деривативами, що не перебувають в обігу на такому ринку. Якщо інвестор купував та продавав цінні папери декількох фондів в звітному році, то він повинен підрахувати загальний фінансовий результат за такий рік. Враховується тільки результат по тих цінних паперах, які були продані інвестором у звітному році. Якщо інвестор не продавав цінні папери в звітному році, то витрати, пов'язані з купівлею цих цінних паперів в такому році не знижують дохід, отриманий в результаті продажу інших цінних паперів в такому звітному році.
Яким чином здійснюється оподаткування фізичних осіб нерезидентів? Які документи необхідно подати нерезиденту до КУА, у разі, якщо він хоче продати ЦП інвестиційного фонду?	КУА «ОТП Капітал» виступає податковим агентом нерезидента і самостійно розраховує розмір податку з інвестиційного прибутку нерезидента, а також вносить цей податок до державного бюджету від імені і за рахунок нерезидента. В вищезазначеному випадку податковий агент, при розрахунку ставки податку, може враховувати норми, передбачені Міжнародними договорами між Україною та країною такого нерезидента, резидентом якої він є. Застосування норм Міжнародних договорів можливе у випадку, якщо нерезидент надасть податковому агенту довідку, яка підтверджує, що він є резидентом своєї країни. Така довідка має бути видана уповноваженим органом країни нерезидента, легалізована, перекладена на українську мову і нотаріально завірена в Україні. Міжнародні договори можуть передбачати іншу процентну ставку або взагалі відсутність оподаткування. Нерезидент повинен надати: <ol style="list-style-type: none"> 1. Паспорт (копія). 2. Договір купівлі-продажу цінних паперів (копія) – договір за яким було куплено цінні папери інвестиційного фонду. 3. Довідка про резидентність нерезидента, видається в країні такого нерезидента (довідка повинна бути апостильована, перекладена на українську мову та нотаріально завірена в Україні) – довідка є обов'язковою, але надає можливість КУА при оподаткуванні доходу нерезидента враховувати податкову ставку щодо доходу від цінні папери, яка зазначена саме у діючих міжнародних договорах, укладених між Україною та країною нерезидента.
Які податкові наслідки у разі здійснення частих операцій з купівлі-продажу ЦП при фіксації збиткових операцій? Які податкові наслідки у разі продажу ЦП фізичною особою із збитком пов'язаними із нею особам або у разі дарування ЦП чи передання їх у спадщину? Які податкові наслідки, якщо фізична особа продасть цінні папери із збитком?	У разі, якщо протягом 30 календарних днів до дня продажу пакета цінних паперів (корпоративних прав) чи деривативів, а також протягом наступних 30 календарних днів з дня такого продажу платник податку придбаває пакет ідентичних цінних паперів (корпоративних прав) чи деривативів, то: а) інвестиційний збиток, що виник внаслідок такого продажу, не враховується під час визначення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами; б) вартість придбаного пакету для цілей оподаткування визначається за ціною його придбання, але не нижче ніж ціна проданого пакета. (ст. 170.2.4. ПКУ) Якщо платник податку продає пакет цінних паперів (корпоративні права) чи деривативів пов'язаним з ним особам, інвестиційний збиток, що виникає внаслідок такого продажу, не враховується під час визначення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами. Якщо платник податку дарує інвестиційний актив або передає його у спадщину, інвестиційний збиток, що виникає внаслідок такого дарування або передачі у спадщину, не враховується під час визначення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами. (ст. 170.2.5. ПКУ) Якщо платник податку, який продає інвестиційний актив протягом звітного (податкового) року, внаслідок чого виникає інвестиційний збиток, придбає такий інвестиційний актив або ідентичний йому пакет у наступному звітному (податковому) році, то для цілей оподаткування вартість такого

	<p>придбаного пакета визначається на рівні ціни проданого пакета, відповідно збільшеної або зменшеної на різницю між цінами придбання таких двох пакетів. (ст. 170.2.5. ПКУ)</p> <p>Умови вищевказаних абзаців не поширюються на придбання або продаж цінних паперів та деривативів, що здійснюються на фондовій біржі. (ст. 170.2.6. ПКУ)</p>
Які контактні дані податкової адміністрації?	Сайт державної податкової адміністрації: http://sta.gov.ua/ Інформаційний центр: 0 800 501 007